

Raportti omistajaohjauksen periaatteiden toteutumisesta
OP Ryhmässä ajalla 1.1.2019-30.6.2020

Joulukuu 2020

Selvitys omistajaohjauksen periaatteiden toteutumisesta

Omistajaohjauksen raportissa esitellään omistajaohjauksen periaatteiden toteutuminen pörssilistattujen yhtiöiden osalta ajanjaksolla 1.1.2019–30.6.2020 seuraavien yhtiöiden osalta: OP Varainhoito, OP-Rahastoyhtiö, OP-Henkivakuutus, OP-Eläkesäätiö sekä OP-Eläkekassa. Omistajaoikeuksia käytetään kohdeyhtiöissä mm. seuraamalla näiden taloudellista suoriutumista, yhtiön toiminnan riskejä ja pääomarakennetta. Lisäksi kiinnitetään huomiota hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiin sekä yhteiskunnallisiin ja ympäristönäkökohtiin.

Edellä mainittujen OP Ryhmän yhtiöiden periaatteet on julkaistu seuraavilla sivuilla op.fi:ssä:

- OP Varainhoito, OP-Rahastoyhtiö: <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus-liiketoiminnassa/sijoittaminen>
- OP-Henkivakuutus: <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/vakuutussaastaminen>
- OP-Eläkesäätiö, OP-Eläkekassa: <https://www.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta/op-lyhyesti/elakepalvelut>

Kunkin yhtiön Omistajaohjauksen periaatteissa on esitetty omistajaohjauksen suuntaviivat. OP Ryhmän yhtiöiden hallitukset ovat hyväksyneet yhtiöiden omistajaohjauksen periaatteet. Periaatteiden linjaukset ovat samansuuntaisia, joten lähtökohtaisesti OP Ryhmän yhtiöillä on yksi yhtiökokouskanta. Omistajaohjausta käytetään pörssilistatuissa kohdeyhtiöissä.

Lisää tietoa vastuullisesta sijoittamisesta löytyy vastuullisen sijoittamisen sivuiltamme: <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus-liiketoiminnassa/sijoittaminen>

Sisällysluettelo

1	OP Varainhoito Oy.....	4
1.1	Kohdeyhtiöiden toiminnan seuraaminen ja kohdeyhtiöihin vaikuttaminen	4
1.2	Kotimaiset yhtiökokoukset	6
1.2.1	Vuosi 2019.....	6
1.2.2	H1 2020.....	6
1.3	Ulkomaiset yhtiökokoukset	7
1.3.1	Vuosi 2019.....	8
1.3.2	H1 2020.....	9
1.4	Muu vaikuttaminen ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa.....	12
1.5	Yhtiökoukousosallistuminen valtakirjalla asiakkaan puolesta.....	13
2	OP-Rahastoyhtiö Oy.....	14
2.1	Kohdeyhtiöiden toiminnan seuraaminen ja kohdeyhtiöihin vaikuttaminen	14
2.2	Yhtiökokoukset.....	14
2.3	Muu vaikuttaminen ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa	15
2.4	Nimitystoimikunnat.....	15
3	OP-Henkivakuutus Oy.....	16
3.1	Yhtiökokoukset vuonna 2019.....	16
3.2	Yhtiökokoukset H1 2020.....	16
3.3	Nimitystoimikunnat.....	17
4	OP-Eläkesäätiö	18
5	OP-Eläkekassa.....	19

1 OP Varainhoito Oy

OP Ryhmään kuuluva OP Varainhoito Oy (jäljempänä OP Varainhoito) on sijoituspalveluyritys, joka tarjoaa omaisuudenhoitopalveluita instituutioille ja muille yhteisöille sekä varakkaille yksityishenkilöille. Palveluita ovat täyden valtakirjan salkunhoito ja konsultatiivinen sijoitusneuvonta sekä sijoitusrahasto-osuuksien ja muiden rahoitusvälineitä koskevien toimeksiantojen välittäminen.

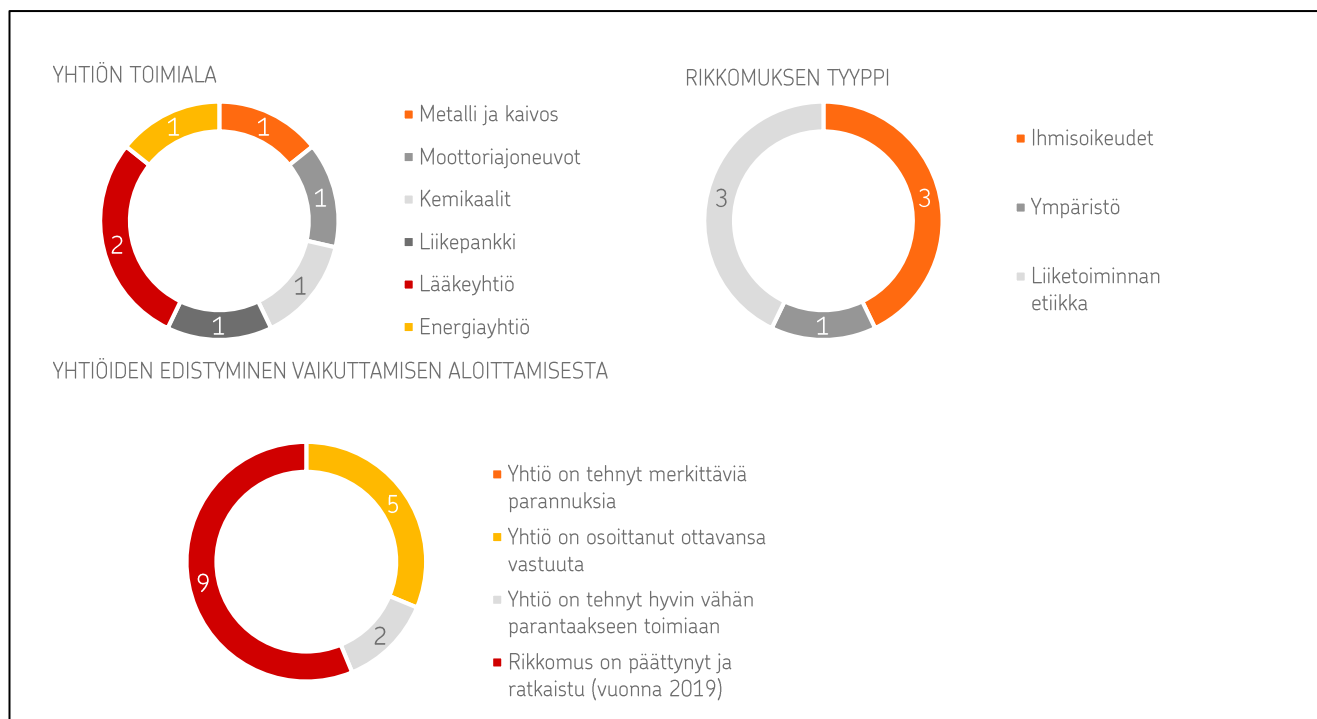
Tässä osassa raporttia kuvataan, miten omistajaohjaus on toteutunut OP Varainhoidon tarjoaman omaisuudenhoitopalvelun ja salkunhoidon osalta, kun asiakkaiden varoja sijoitetaan säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevaan yhtiöön. OP Varainhoidon sijoitustoiminnan tavoitteena on sijoituskohteiden mahdollisimman hyvä arvonkehitys pitkällä aikavälillä suhteessa riskiin.

OP Varainhoito toimii OP-Rahastoyhtiö Oy:n (jäljempänä OP-Rahastoyhtiö) hallinnoimien rahastojen salkunhoitajana (kappale 2) ja OP Ryhmän vakuutusyhtiöiden ja eläkeyhteisöjen omaisuudenhoitajana (kappaleet 3–4). Näillä yhteisöillä on sääntelyn edellyttämät, erilliset omistajaohjauksen periaatteet (linkit sivulla 2), joita OP Varainhoito toteuttaa niiden lukuun. Näiden yhtiöiden omistajaohjauksen toteutuminen on raportoitu erikseen kunkin yhtiön osalta tässä raportissa.

1.1 Kohdeyhtiöiden toiminnan seuraaminen ja kohdeyhtiöihin vaikuttaminen

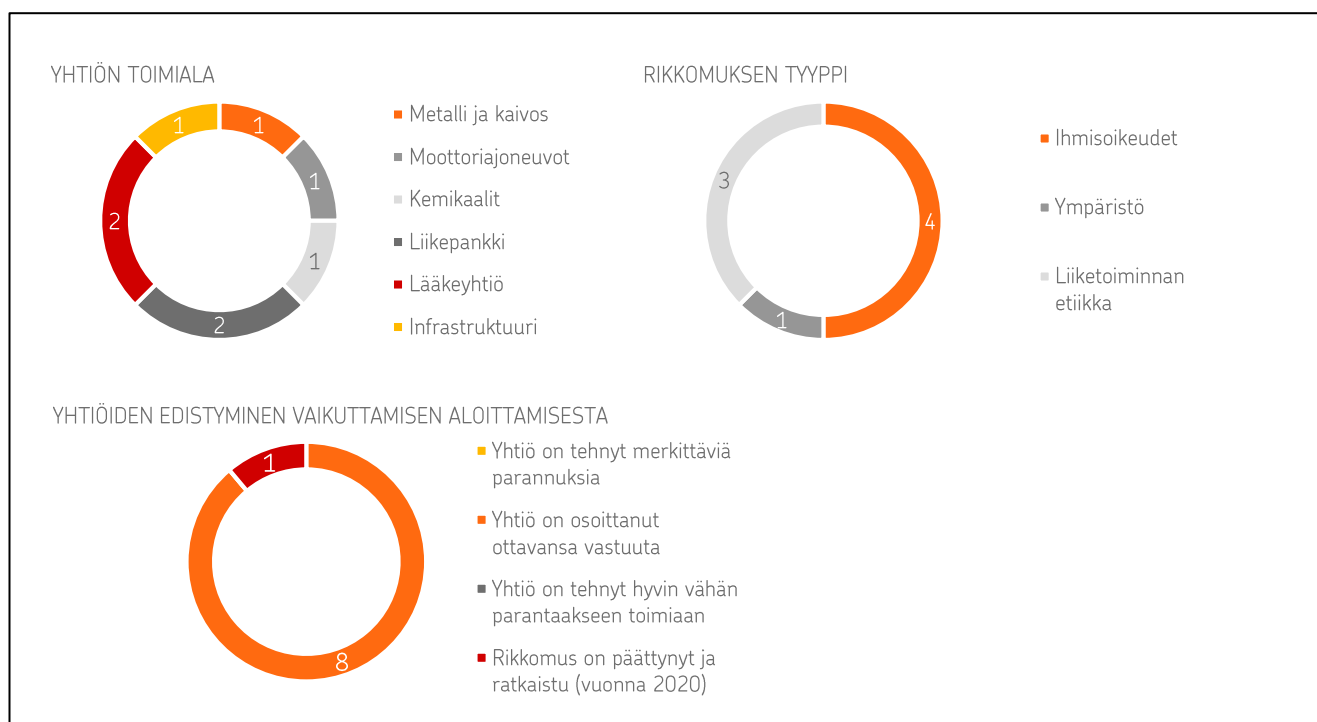
OP Varainhoito hoitaa OP-Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen osalta vaikuttamistyön aktiivisissa ja suorissa osake- ja yritysainasijoituksissa yhtiöihin, mikäli yhtiöllä on palveluntarjoajan vahvistama kansainvälinen normirikkomus. Aktiivisissa ja suorissa sijoituksissa salkunhoitajat ja ESG-asiiantuntijat seuraavat, että sijoituskohteet noudattavat kansainvälisiä normeja, kuten OECD:n ohjeita tai YK:n Global Compact -periaatteita. Kansainväliset normit määrittelevät minimitason vastuulliselle liiketoiminnalle. Tavoitteena on osakkeiden tai velkakirjojen omistajina vaikuttaa siten, että normeja rikkoneet yhtiöt muuttavat toimintaansa ja alkavat noudattaa kansainvälisiä normeja toiminnassaan. OP Varainhoito hoitaa omaisuudenhoitajana vaikuttamistyön myös OP-Henkivakuutuksen ja OP-Eläkesäätiön puolesta.

Kansainväliset normirikkomukset liittyvät mm. YK:n Global Compact -periaatteisiin ja voivat liittyä ihmisoikeuksiin, ympäristöasioihin tai liiketoiminnan etiikkaan. Käytämme palveluntarjoajaa tunnistamaan yhtiöihin kohdistuvat epäilyt sekä vahvistamaan kansainväliset normirikkomukset kvartaaleittain. Ensisijaisesti vaikutamme normeja rikkoneeseen yhtiöön ja vasta toissijaisesti luovumme omistuksestamme. Emme tee aktiivisia suoria sijoituksia yrityksiin, jotka ovat olleet osallisena kansainvälisten normien rikkomuksissa ja joihin vaikuttaminen on ollut tuloksetonta. Poissuljimme vuonna 2019 kaksi yhtiötä kansainvälisiin normirikkomuksiin liittyen. Vuoden 2019 lopussa käynnissä oli seitsemän dialogia (vaikuttamisprosessia) ja yhteensä yhdeksän dialogia tuotiin päätökseen vuoden aikana. Vuoden 2019 aikana on ollut täten yhteensä 16 dialogia. Dialogi voidaan päättää, kun katsotaan, että yhtiö on tehnyt tarpeelliset korjaustoimenpiteet ja sijoittajan mielestä yhtiön toiminta on tasolla, jonka myötä on perusteltua olettaa, että vastaavia tapahtumia ei vastaisuudessa tapahdu. Dialogeja oli vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon lopulla käynnissä kahdeksan ja päätimme yhden dialogin kevään aikana. Kuvassa 1 on tiivistettynä lisätietoja vaikuttamisen piirissä olevien ja olleiden yhtiöiden osalta vuonna 2019. Kolme vuoden lopulla käynnissä olevista dialogeista liittyi ihmisoikeusasioihin, yksi liittyi ympäristöön ja kolme hyvään liiketoimintatapaan. Lisäksi kuvassa näkyy yhtiöiden toimialajakauma sekä yhtiöiden edistymisen vaikuttamisen aloittamisesta. Kaikki yhtiöt olivat vuoden lopussa joko ottaneet vastuun tapahtuneesta, olivat tehneet joitakin toimenpiteitä toiminnan parantamiseksi, tai sitten rikkomus katsottiin päättyneeksi. Päättyneet dialogit olivat sellaisia, jotka olivat vuosia vanhoja tapauksia ja yhtiöt ovat vuosien aikana työstäneet toimintatapojaan paremmiksi.

Kuva 1. Lisätietoja vaikuttamisen piirissä olevien yhtiöiden osalta vuonna 2019

Kuvassa 2 on puolestaan tiivistettynä lisätietoja vaikuttamisen piirissä olevien ja olleiden yhtiöiden osalta vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana. Neljä vuoden lopulla käynnissä olevista dialogeista liittyi ihmisoikeusasioihin, yksi liittyi ympäristöön ja kolme hyvään liiketoimintatapaan. Lisäksi kuvassa näkyy yhtiöiden toimialajakauma sekä yhtiöiden edistyminen vaikuttamisen aloittamisesta. Kaikki yhtiöt olivat ajanjakson aikana osoittaneet ottavansa vastuun tapahtuneesta ja yhden tapauksen osalta vaikuttaminen tuotiin päätökseen. Vaikuttaminen lopetettiin sillä dialogi ei tuottanut tulosta. Vahvistetun normirikkomuksen merkinnän saaneella yhtiöllä oli vähemmistöomistus normeja rikkoneesta tahosta (konsortioista). Emme poissulkeneet 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana kansainvälisiin normirikkomuksiin liittyen yhtiöitä.

Kuva 2. Lisätietoja vaikuttamisen piirissä olevien yhtiöiden osalta keväällä 2020

Kansainvälisten normirikkomusten seurannan ja vaikuttamisen lisäksi pidämme yllä vuoropuhelua yhtiöiden kanssa lukuisista muista aiheista. Salkunhoitajat voivat tavata yhtiöiden edustajia ja hankkia lisätietoa muun muassa yhtiön strategian toteutuksesta, yhtiön operatiivisesta toiminnasta sekä olennaisista vastuullisuuskysymyksistä. Mikäli OP-rahastot omistavat merkittävän omistusosuuden yhtiöstä tai ovat merkittävä velkoja, salkunhoitajat voivat tapaamisissa esittää näkemyksensä yhtiölle esimerkiksi strategisista valinnoista, investoinneista tai pääomarakenteesta. Yhteensä 45 yhtiötapaamisessa otettiin vuonna 2019 yksityiskohtaisemmin ympäristöön liittyviä kysymyksiä esiin. Yksinomaan ihmisoikeuksiin tai työsuhteasioihin liittyviä kysymyksiä nostettiin keskusteluun vuonna 2019 yhteensä 24 tapaamisessa ja hallintotapaan liittyviä 67 tapaamisessa. Yhteensä yhtiötapaamisia oli reilu 300. Salkunhoito ja ESG-asiantuntijat tapasivat esimerkiksi kesällä sekä syksyllä 2019 Fortum Oyj:n edustajia Uniper SE:n liittyen.

Keväällä 2020 yhtiötapaamisia oli yhteensä 131. Fyysisiä yhtiötapaamisia oli huomattavasti vähemmän kuin normaalisti, koronapandemiasta johtuen. Ihmisoikeuksiin ja työasioihin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana yksityiskohtaisemmin 14 yhtiötapaamisessa. Erityisesti keskusteluissa korostui pandemian aikainen työntekijöiden ja esimerkiksi kiinteistöjen osalta vuokralaisten tilanteen käsittely. Ympäristöaiheisia asioita käytiin 18 yhtiötapaamisessa läpi. Hallintoon liittyviä asioita käytiin läpi 35 yhtiötapaamisessa.

1.2 Kotimaiset yhtiökokoukset

OP-Rahastoyhtiön hallinnoimat rahastot osallistuvat kotimaisiin ja ulkomaisiin yhtiökokouksiin. OP-rahastojen omistusosuudet ovat tyypillisesti suurimpia suomalaisissa yhtiöissä. OP-rahastot osallistuvat aktiivisesti kotimaisten pörssilistattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin. Kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksissa osallistumiskriteereinä käytetään omistusosuutta yhtiöissä, yhtiöiden osuutta rahaston sijoituksissa sekä kokousten yleistä merkittävyyttä. OP-rahastot osallistuvat aktiivisesti myös ulkomaisten pörssilistattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin.

OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallitus on valtuuttanut OP-Rahastoyhtiö Oy:n yhden hallituksen jäsenen päättämään äänioikeuden käyttämisestä yhtiökokouksissa ja antamaan tarvittaessa tarkemmat ohjeet kokouksissa noudatettavasta menettelystä. Valtuutettuna toimii riippumaton hallituksen jäsen. Osallistuttujen yhtiökokousten osalta tehdään OP Varainhoidossa kunkin yhtiön osalta taustaselvitys, jonka kyseinen hallituksen jäsen hyväksyy. Yhtiökokousselvitykset tehdään noudattaen Arvopaperimarkkinayhdistyksen listayhtiöiden hallinnointikoodia.

1.2.1 Vuosi 2019

OP-Rahastoyhtiön hallinnoimat rahastot osallistuivat vuoden 2019 aikana yhteensä 53 yhtiökokoukseen. Kaikki 53 kokousta pidettiin Suomessa, pääasiassa pääkaupunkiseudulla.

OP-Rahastoyhtiön Suomeen keskittyviin rahastoihin lukeutuvat seuraavat rahastot:

- OP-Suomi -sijoitusrahasto
- OP-Suomi-Pienyhtiöt -sijoitusrahasto
- OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto

OP-Rahastoyhtiö on julkaissut erillisen tiedoston op.fi:ssä, joka sisältää listan kokouksista, joihin on osallistuttu sekä toimet kussakin kokouksessa päätöksineen. Kyseinen tiedosto löytyy [vastuullisen sijoittamisen](#) sivuilta kohdasta Omistajaohjauksen periaatteet.

1.2.2 H1 2020

OP-Rahastoyhtiön hallinnoimat rahastot osallistuivat vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana yhteensä 50 yhtiökokoukseen. Henkilökuntamme ei koronariskin vuoksi osallistunut kokouksiin paikan päällä enää maaliskuun puolenvälin jälkeen, joten valtaosa kokouksista hoitui ennakoäänestyksen avulla.

OP-Rahastoyhtiön Suomeen keskittyviin rahastoihin lukeutuvat seuraavat rahastot:

- OP-Suomi -sijoitusrahasto
- OP-Suomi-Pienyhtiöt -sijoitusrahasto
- OP-Suomi Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Suomi Mikroyhtiöt -erikoissijoitusrahasto

OP Varainhoito oli yhteydessä suoraan 25 yhtiöön yhtiökokouskauden aikana. Yhteydenottomme koskivat mm. johdon palkitsemista, osakeantien suuruutta tai tilintarkastuspalkkioita.

Palkitseminen

Toimitusjohtajan palkitseminen oli päivitetyn osakkeenomistajien oikeudet direktiivin myötä keväällä 2020 ensimmäistä kertaa suomalaisten listayhtiöiden yhtiökokouksien asialistalla. Näkemyksemme mukaan erityisesti isoimpien, OMX-25 yhtiöiden, mutta mahdollisuuksien mukaan myös muidenkin suomalaisten yhtiöiden, olisi hyvä palkitsemispolitiikassa tavoitella hyvää eurooppalaista tasoa. OP Varainhoito oli keväällä 2020 ennen yhtiökokousta yhteydessä yhtiöihin, joiden palkitsemispolitiikoissa oli puutteita. Palkitsemispolitiikoita ei vielä vastustettu kuitenkaan yhtiökokouksissa.

Lukuisten yhtiöiden palkitsemispolitiikka ei vastannut hyvää eurooppalaista tasoa. Puutteita havaittiin myös OMX-25 yhtiöillä. Tyypillisimmät puutteet liittyivät mm. pitkänaikavälin palkitsemiseen, palkitsemisen kriteereihin ja tavoitetasoihin sekä palkkiomaksimeihin.

Osakeantivaltuutukset

OP Varainhoidon linjauksen mukaan osakeantiraja on maksimissaan 10 % (kun yhtiön markkina-arvo on yli 100 milj. euroa) osakkeenomistajien merkintäoikeudesta poikkeaminen riippumatta siitä, onko anti suunnattu tai ei. OP Varainhoito ilmoitti ennen kokousta kantansa sellaisiin yhtiöihin, jotka suunnittelivat tätä suurempaa osakeantia ilman syytä. Äänestystä ei vaadittu vaan ainoastaan pöytäkirjamerkintä. Kun anti on suunnattu tasapuolisesti kaikille osakkeenomistajille, raja on maksimissaan 50 %. Yksittäisillä yhtiöillä oli yli 10 % osakeantivaltuutuksia.

Tilintarkastuspalkkiot

OP Varainhoito oli yhteydessä ennen yhtiökokousta sellaisiin yhtiöihin, joilla tilintarkastusyhtiölle maksetut palkkiot olivat yli 50 %:sesti muita kuin tilintarkastukseen liittyviä palkkioita. Mikäli tilintarkastajan saamat palkkiot yhtiöltä koostuvat merkittävin osin muista kuin tilintarkastuspalkkioista, voi riippumaton tilintarkastus vaarantua. Tällaisissa tapauksissa selityksenä on usein esimerkiksi yrityskauppa.

OP-Rahastoyhtiö on julkaissut erillisen tiedoston op.fi:ssä, joka sisältää listan kokouksista, joihin on osallistuttu sekä toimet kussakin kokouksessa päätöksineen. Kyseinen tiedosto löytyy [vastuullisen sijoittamisen](#) sivuilta kohdasta Omistajaohjauksen periaatteet.

1.3 Ulkomaiset yhtiökokoukset

Ulkomaisten pörssilistattujen yhtiöiden yhtiökokouskäytännöt vaihtelevat maittain osallistumiseen liittyvien hallinnollisten käytäntöjen suhteen. Ulkomaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin osallistutaan markkinoilla, joilla osallistuminen on kustannustehokasta sekä ottaen huomioon yhtiöiden osuuksia rahaston sijoituksissa.

OP Varainhoito käyttää ISS-palveluntarjoajaa valtakirjaneuvonantajana ulkomaisissa yhtiökokouksissa. OP-Rahastoyhtiön rahastot noudattavat ISS:n Sustainability -äänestyspolitiikkaa, jonka linja vastuullisuuskysymyksissä on tavanomaista äänestyspolitiikkaa tiukempi. ISS:n äänestyspolitiikat ovat julkisia. ISS:n yksityiskohtaiset äänestyspolitiikat hyväksytetään vuosittain alkuvuoden aikana OP-Rahastoyhtiön hallituksessa. Hallitus on

valtuuttanut OP Varainhoidon lähettämään äänestysohjeet kansainvälisiin yhtiökokouksiin. Linkki ISS:n äänestyspolitiikoihin: <https://www.issgovernance.com/policy-gateway/voting-policies/>

1.3.1 Vuosi 2019

OP-Rahastoyhtiön hallinnoimat sijoitusrahastot äänestivät vuonna 2019 yhteensä 1 602 yhtiökokouksessa seuraavilla markkinoilla: Alankomaat, Australia, Bermuda, Brasilia, Caymansaaret, Espanja, Etelä-Afrikka, Gibraltar, Hongkong, Irlanti, Israel, Japani, Jersey, Kanada, Kiina, Liberia, Luxemburg, Mansaari, Papua-Uusi-Guinea, Puerto Rico, Ranska, Singapore, Sveitsi, UK ja Yhdysvallat.

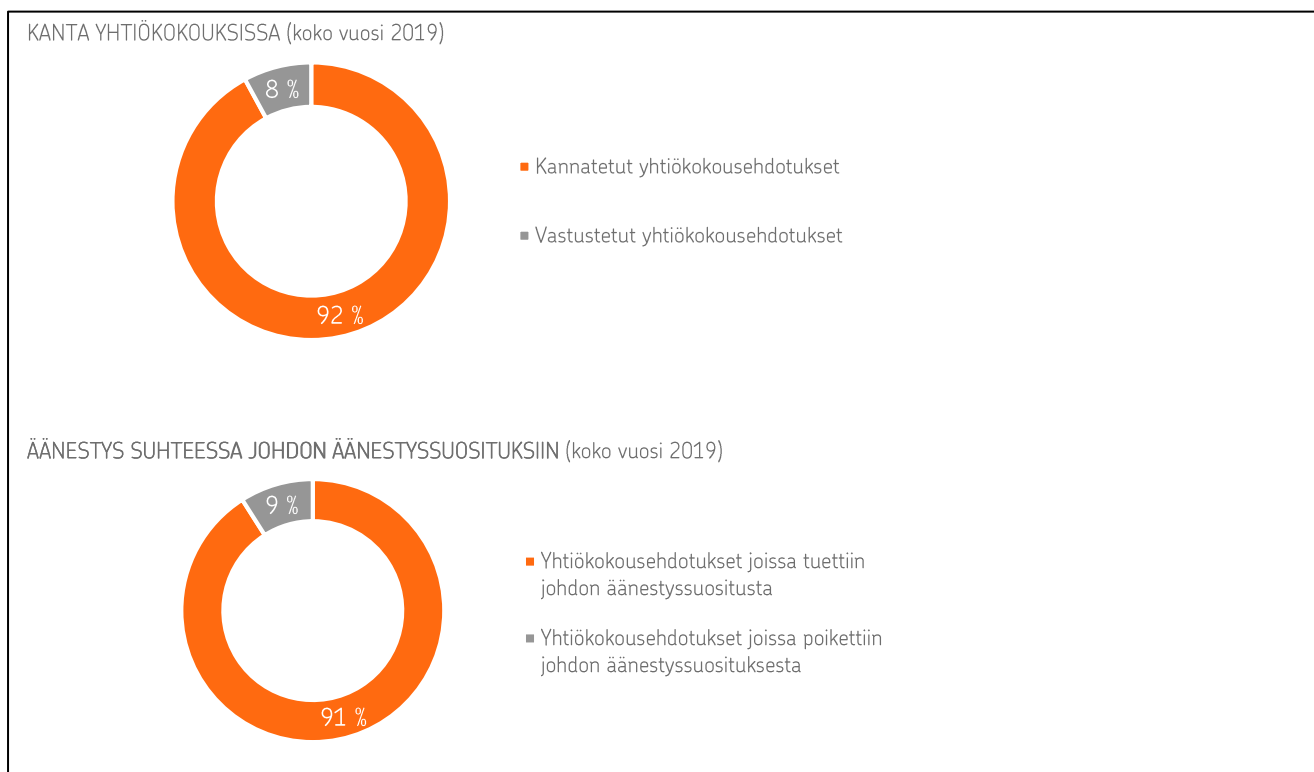
Seuraavat rahastot äänestivät ulkomaisissa yhtiökokouksissa vuoden 2019 aikana:

- OP-Amerikka Analytiikka -sijoitusrahasto
- OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto
- OP-Ilmasto -sijoitusrahasto
- OP-Japani -sijoitusrahasto
- OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto
- OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto
- OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto
- OP-Maailma Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto
- OP-Afrikka -sijoitusrahasto
- OP-Amerikka Kasvu -sijoitusrahasto
- OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto
- OP-Kiina -sijoitusrahasto
- OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto
- OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto

Ulkomaisten yhtiökokousesityksien lukumäärä vuoden 2019 aikana oli 19 582. Yksittäisten yhtiökokousesitysten tasolla OP:n rahastot äänestivät johdon äänestys-suositusta vastaan noin 9 %:ssa yhtiökokousesityksiä (kuva 3). Vuonna 2019 vahvistui ESG-teemojen esille tuominen erityisesti osakkeenomistajien ehdotuksissa. Äänestetyt osakkeenomistajien ehdotukset liittyivät esimerkiksi osakkeenomistajien oikeuksiin, poliittisten lahjoitusten tai lobbaamisen läpinäkyvyyteen, johdon palkitsemiseen ja ilmastonmuutokseen. Ilmastonmuutoksen lisäksi osakkeenomistajien ehdotuksissa oli ehdotuksia koskien muun muassa ihmisoikeuksia, hallituksen jäsenien ja työntekijöiden monimuotoisuutta, sekä työntekijöiden oikeuksia ja tasa-arvoa. OP-rahastot puoltavat vastaavanlaisia ehdotuksia OP-Rahastoyhtiön omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti. Omistajaohjauksen periaatteet huomioivat kestävän kehityksen ja ESG-asiat, ja niiden tavoitteena on vaikuttaa positiivisesti rahastojen sijoituskohteiden pitkän aikavälin arvonkehitykseen. Kuvassa 4 on käyty läpi yhtiökokousesityksien aiheita.

OP-Rahastoyhtiö on julkaissut erillisen tiedoston op.fi:ssä, joka sisältää listan kokouksista, joihin rahastojen puolesta on osallistuttu sekä toimet kussakin kokouksessa päätöksineen. Kyseinen tiedosto löytyy [vastuullisen sijoittamisen](#) sivuilta kohdasta Omistajaohjauksen periaatteet.

Kuva 3. Yhtiökokoukset vuonna 2019

1.3.2 H1 2020

OP-Rahastoyhtiön hallinnoimat sijoitusrahastot äänestivät vuoden 2020 ensimmäisellä vuosipuoliskolla yhteensä 792 yhtiökokouksessa seuraaville markkinoilla: Alankomaat, Australia, Bermuda, Brasilia, Caymansaaret, Espanja, Etelä-Afrikka, Gibraltar, Hongkong, Irlanti, Israel, Japani, Jersey, Kanada, Kiina, Liberia, Luxemburg, Mansaari, Papua-Uusi-Guinea, Puerto Rico, Ranska, Saksa, Singapore, Sveitsi, UK ja Yhdysvallat.

Seuraavat 19 rahastoa äänestivät ulkomaisissa yhtiökokouksissa kevään aikana:

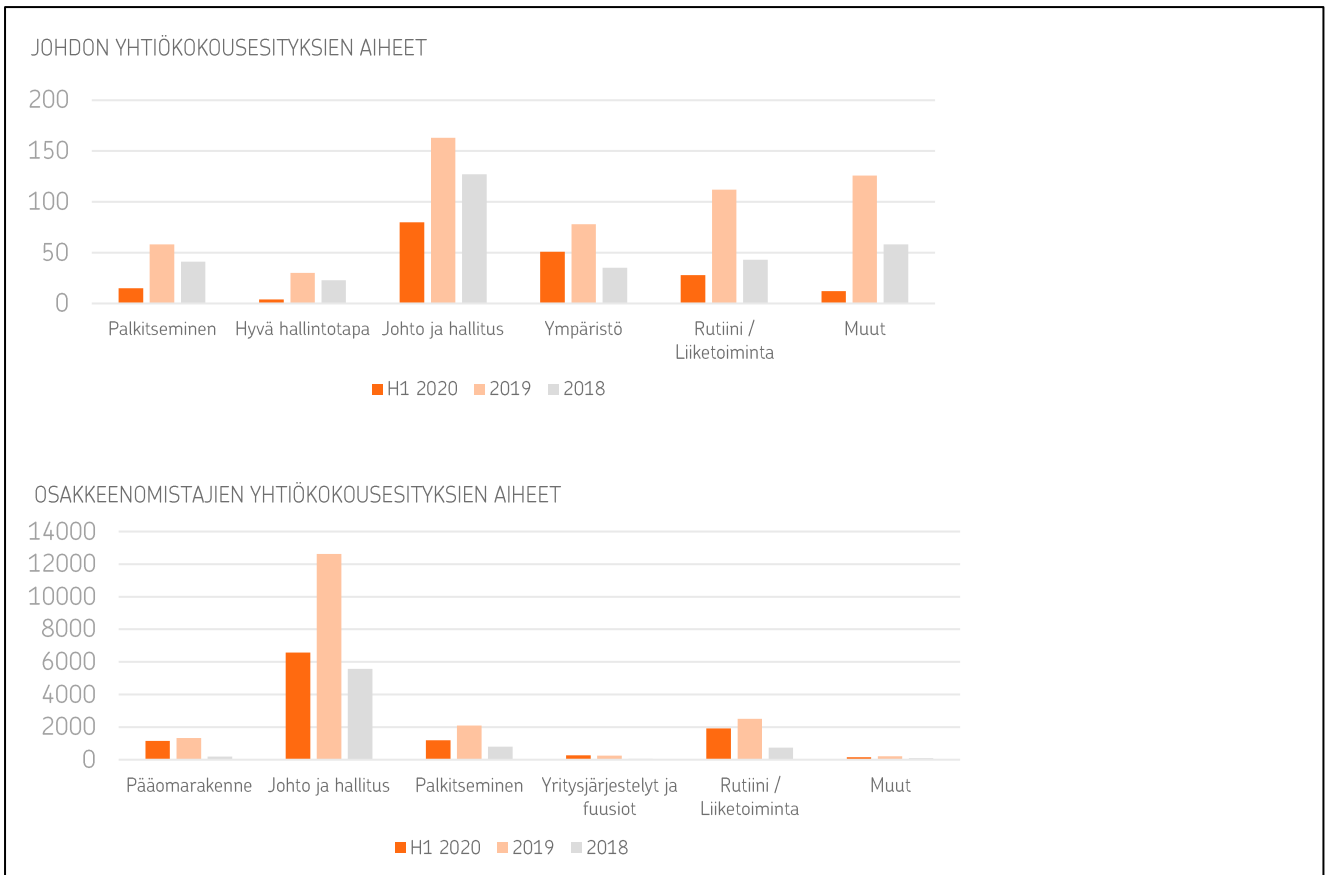
- OP-Amerikka Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Aasia Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Puhdas Vesi -sijoitusrahasto
- OP-Ilmasto -sijoitusrahasto
- OP-Japani -sijoitusrahasto
- OP-Japanin Tähdet -sijoitusrahasto
- OP-Vähähiilinen Maailma -sijoitusrahasto
- OP-Kestävä Maailma -sijoitusrahasto
- OP-Maailma Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Indeksi -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Nousevat Tähdet -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Osinkoyhtiöt -sijoitusrahasto
- OP-Kiina -sijoitusrahasto
- OP-Kiinteistö -sijoitusrahasto
- OP-Vaurastuva Keskiluokka -sijoitusrahasto
- OP-Tavoiterahasto 2 -sijoitusrahasto
- OP-Tavoiterahasto 3 -sijoitusrahasto
- OP-Tavoiterahasto 4 -sijoitusrahasto
- OP-Eurooppa Plus -sijoitusrahasto

Äänestämässä koettiin keväällä teknisiä ongelmia. Tästä syystä erityisesti Amerikan markkinoilla äänestysaktiivisuus jäi normaalia alhaisemmaksi. Teknisestä syystä johtuen seuraavat rahastot eivät äänestäneet yhtiökokouksissa: OP-Amerikka -sijoitusrahasto, OP-Amerikka Arvo -sijoitusrahasto, OP-Amerikka kasvu -sijoitusrahasto, OP-Amerikka Pienyhtiöt -sijoitusrahasto, OP-Kehittyvä Aasia -sijoitusrahasto.

Vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana OP-rahastot äänestivät yhteensä 26 maassa Suomen ulkopuolella. Äänestyksiin sisältyi 51 ympäristöön liittyvää ehdotusta ja 11 ihmisoikeuksiin liittyvää ehdotusta.

Ilmastoteema on ollut kevään aikana vahvasti esillä yhtiökokouksissa. Climate Action 100+ -aloitteessa olemme aktiivisessa roolissa mm. Volvon kanssa pidettävissä dialogeissa. Volvo on yksi vaikuttamisaloitteessa olevista yhtiöistä ja yhtiöltä puuttuu toistaiseksi Pariisin ilmastopimuksen mukaiset tieteelliset tavoitteet. Yhteistyössä kahdeksan muun sijoittajan kanssa, OP-Rahastoyhtiö oli mukana yhtiökokoukseen lähetetyssä esityksessä, jossa yhtiötä pyydettiin asettamaan tieteelliset ilmastotavoitteet ja kuvaamaan suunnitelmat näiden saavuttamiseksi.

Yhtiökokousesityksien lukumäärä kevään 2020 aikana oli 11 449 kappaletta. Yhtiökokousesityksien aiheita on esitelty kuvassa 4 ja yhtiökokoukantoja kuvassa 5.

Kuva 4. Yhtiökokousesityksien aiheet

Kuva 5. Yhtiökokouskantoja vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana

1.4 Muu vaikuttaminen ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

Muussakin vaikuttamisessa, kuten teemavaikuttamisessa sekä vastuullisuusaloitteissa, OP Varainhoito edustaa valtuutettuna muita OP Ryhmän yhtiöitä.

Temaattisessa vaikuttamisessa pyrimme tunnistamaan samankaltaisia merkittäviä ympäristöön, sosiaalisiin näkökulmiin tai hallintotapaan liittyviä riskejä laajemmalle joukolle yhtiöitä. Käymme samanaikaisesti dialogia useiden yhtiöiden kanssa, joita koskevat samankaltaiset riskit. Tällä tavoittelemme selkeää muutosta useammassa yhtiössä samanaikaisesti ja tunnistamme parhaita käytäntöjä. Temaattinen vaikuttaminen voi liittyä esimerkiksi ilmastonmuutokseen ja voimme myös hyödyntää palveluntarjoajia temaattisessa vaikuttamisessa.

Vaikutamme lisäksi osallistumalla sijoittajien yhteisiin aloitteisiin. Sijoittajien yhteiset aloitteet voivat liittyä esimerkiksi siihen, että sijoittajat vaativat yrityksiltä raportointia ilmastonmuutokseen liittyen. Myös edellä mainittu temaattinen vaikuttaminen voi tapahtua yhteisvaikuttamisena. Vaikuttamista on kuvattu tarkemmin OP Varainhoidon Omistajaohjauksen periaatteissa.

Yhteisvaikuttaminen muiden tahojen kanssa oli vuonna 2019 menestyksekkästä. Vuoden alussa lähdimme mukaan Sustanalytysin koordinoimaan muovi- ja kiertotalousaloitteeseen ja kyseinen aloite voitti Environmental Finance -lehden gaalassa palkinnon kategoriassa vuoden paras vaikuttamisaloite. Vaikuttamisen tavoitteena on kannustaa yhtiöitä parantamaan muoveihin liittyviä kierrättämismahdollisuuksia, siirtää strategista fokusta uudelleensuunnitteluun ja innovaatioihin sekä lisätä tuotteiden uudelleenkäyttömahdollisuuksia. Yksityiskohtaisemmat tavoitteet liittyvät hallintoon ja raportointiin, riskeihin ja vaikuttavuusarviointeihin, tuotantovaiheeseen ja käyttöön, tuotteiden kierrätettävyyteen ja elinkaaren loppuosaan sekä innovaatioihin ja sidosryhmäyhteistyöhön. Vaikuttamisprojekti kestää kolme vuotta.

Olimme lisäksi vuonna 2019 mukana Sustainalyticsin koordinoimassa vesiriskiin liittyvässä vaikuttamisaloitteessa. Vaikuttamisaloite kesti kaksi vuotta ja sen aikana vaikutettiin yhteensä 18 yhtiöön. Vaikuttamisen tavoitteena oli varmistaa yhtiöiden toimintaedellytykset tulevaisuudessa, kestävyys ympäristön kannalta sekä paikallisten olosuhteiden huomiointi. Yksityiskohtaisemmat tavoitteet liittyivät veden saastumisen vähentämiseen, veden käytön tehostamiseen, veden käytön hallitsemiseen toimitusketjussa, paikalliseen yhteistyöhön sekä vesiekosysteemin suojeluun. Yhtiöissä tapahtui selvää kehitystä kahden vuoden aikana.

Climate Action 100+ -aloite on myös tuottanut tulosta luomalla painetta maailman saastuttavampiin yhtiöihin. Esimerkiksi vaikuttamisen kohteena oleva Volkswagen asetti ilmastoneutraalitavoitteen vuoteen 2050 ja panostaa vastedes sähköautojen kehittämiseen. Climate Action 100+ -aloite vaikuttaa yhteensä 161 yhtiöön.

1.5 Yhtiökokousosallistuminen valtakirjalla asiakkaan puolesta

OP Varainhoito tarjoaa erillisestä sopimuksesta joillekin OP Ryhmän ulkopuolisille asiakkaille palvelua suomalaisiin yhtiökokouksiin liittyen. OP Varainhoito ei edusta asiakasta silloin, kun asiakkaan yhtiökokouskanta eroaa OP-Rahastoyhtiön kannasta. Asiakkaalle ei anneta neuvontaa yhtiökokousasioissa eikä OP Varainhoito edusta asiakkaita ulkomaisissa yhtiökokouksissa.

2 OP-Rahastoyhtiö Oy

OP-Rahastoyhtiö Oy on OP Osuuskunnan kokonaan omistama tytäryhtiö. Se hoitaa OP Ryhmän omia sijoitusrahastoja ja vaihtoehtorahastoja. OP-Rahastoyhtiö Oy:n nimeämät salkunhoitajat toteuttavat omistajaohjausperiaatteita rahastoissa OP-Rahastoyhtiö Oy:n lukuun. OP Varainhoito toimii OP-Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen salkunhoitajana ja osallistuu omistajaohjauksen periaatteiden täytäntöönpanoon ja seurantaan.

OP-Rahastoyhtiön osalta tarkemmat tiedot yhtiövaikuttamisesta ja yhtiökokousosallistumisista on esitelty osiossa 1 OP Varainhoito Oy. OP-Rahastoyhtiön osalta tiedot julkaistaan jatkossa Rahastoyhtiön vuosikertomuksessa ja puolivuosisikatsauksessa. Tässä osiossa annetaan joitakin lisätietoja omistajaohjauksen toteutumisesta, osiossa 1 esitettyjen tietojen lisäksi. OP-Rahastoyhtiö on julkaissut erillisen tiedoston op.fi:ssä, joka sisältää listan kokouksista, joihin on osallistuttu sekä toimet kussakin kokouksessa päätöksineen. Kyseinen tiedosto löytyy [vastuullisen sijoittamisen](#) sivuilta kohdasta Omistajaohjauksen periaatteet.

2.1 Kohdeyhtiöiden toiminnan seuraaminen ja kohdeyhtiöihin vaikuttaminen

OP-Rahastoyhtiö osallistui vuonna 2019 aktiivisesti Hoivatilat Oyj:n osakkeista annettuun ostotarjoukseen. Alkuperäinen tarjoushinta ei salkunhoidon mielestä antanut riittävästi arvoa tulevaisuuden kasvupotentiaalille, joten hintaa ei hyväksytty. Toimenpiteen johdosta tarjouksen ehtoja lopulta muutettiin korottamalla ostotarjouksen mukaista tarjousvastiketta, minkä jälkeen tarjous hyväksyttiin.

Lisätietoja kohdeyhtiöiden toiminnan seuraamisesta ja kohdeyhtiöihin vaikuttamisesta kohdassa 1.1.

2.2 Yhtiökokoukset

OP-Rahastoyhtiön rahastot osallistuvat kotimaisiin ja ulkomaisiin yhtiökokouksiin. Yhtiökokousten osalta OP-Rahastoyhtiö Oy:n hallitukselle raportoidaan vähintään kaksi kertaa vuodessa toteutetuista toimista yhtiökokouksissa. Rahastot noudattavat kotimaisissa yhtiökokouksissa Arvopaperimarkkinayhdistyksen listayhtiöiden hallinnointikoodia. OP Varainhoidon osakesijoitustiimi valmistelee kotimaisiin yhtiökokouksiin yhtiökokouskannat, jotka OP-Rahastoyhtiön hallituksen omistajaohjauksesta vastaava hallituksenjäsen hyväksyy. Tarvittaessa kotimaisten yhtiökokousten osalta tehdään linjauksia myös ennen yhtiökokouskautta tai sen aikana. OP-Rahastoyhtiön rahastojen osalta linjauksien valmistelussa pidetään mukana Suomalaisiin yhtiöihin sijoittavien rahastojen salkunhoitajat sekä OP-Rahastoyhtiön toimitusjohtaja. Viime kädessä linjaukset hyväksyy OP-Rahastoyhtiön hallituksen omistajaohjauksesta vastaava hallituksen jäsen. Ulkomaisten yhtiökokousten osalta OP-Rahastoyhtiön rahastot käyttävät ISS-palveluntarjoajaa valtakirjaneuvonantajana ja noudattavat ISS:n Sustainability -äänestyspolitiikkaa, jonka linja vastuullisuuskysymyksissä on tavanomaista äänestyspolitiikkaa tiukempi. ISS:n äänestyspolitiikat ovat julkisia.

Taulukossa 1 näkyy yhtiökokousosallistumisten maajakauma. Tarkemmat tiedot yhtiökokousosallistumisista löytyvät osioista 1.2 ja 1.3.

Taulukko 1. Yhtiökokousosallistumisten maantieteellinen jakauma vuosien 2020 ja 2019 osalta

	Kokoukset H1 2020	Kokoukset vuonna 2019	H1 2020 (%)
Eurooppa	263	276	31,2 %
Sisältää Suomen	50	53	5,9 %
Lähi-itä ja Aasia	446	420	53,0 %
Afrikka	4	8	0,5 %
Pohjois-Amerikka ja Kanada	80	831	9,5 %
Etelä- ja Väli-Amerikka	32	49	3,8 %
Oseania	17	71	2,0 %
Yhteensä	842	1655	100,0 %
Ilman Suomea	792	1602	

2.3 Muu vaikuttaminen ja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa

Muussakin vaikuttamisessa, kuten teemavaikuttamisessa sekä vastuullisuusaloitteissa, OP Varainhoito edustaa valtakirjalla muita OP Ryhmän yhtiöitä. Tarkemmat tiedot osiossa 1.4.

2.4 Nimitystoimikunnat

OP-Rahastoyhtiön hallinnoimien rahastojen edustajat ovat vuosittain edustaneet rahastoja muutaman suomalaisen yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunnissa. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta on vain osalla suomalaisista listayhtiöistä.

OP-Rahastoyhtiön edustaja toimi seuraavien yhtiöiden nimitystoimikunnassa osallistuen vuoden 2019 hallitusvalintoihin: Exel Composites Oyj, Suomen Hoivatilat Oyj, Cramo Oyj, Lehto Group Oyj ja Glaston Oyj.

OP-Rahastoyhtiön edustaja valittiin seuraavien yhtiöiden osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan osallistuen vuoden 2020 hallituskokoonpanoesityksen valmisteluun: Detection Technology Oyj, Robit Oy, Suomen Hoivatilat Oy ja Exel Composites Oyj.

3 OP-Henkivakuutus Oy

OP-Henkivakuutus Oy (jäljempänä OP-Henkivakuutus) on OP Osuuskunnan kokonaan omistama henkivakuutusosakeyhtiö. OP-Henkivakuutuksen omaisuuden- ja salkunhoitajana toimiva OP Varainhoito toteuttaa omistajaohjauksen periaatteita OP-Henkivakuutuksen lukuun ja näistä voi tarkemmin lukea kappaleesta 1. OP Varainhoito hoitaa vaikuttamistyön myös OP-Henkivakuutuksen puolesta. Yhtiövaikuttamisesta OP Varainhoidossa on kerrottu osiossa 1.1.

OP-Henkivakuutus osallistuu kotimaisiin yhtiökokouksiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin, noudattaen kotimaisissa yhtiökokouksissa listayhtiöiden hallinnointikoodia. Äänestysohjeista sovitaan Vakuutusyhtiöiden sijoitukset -yksikön kanssa. Yhtiö pidättäytyy tarvittaessa äänestämisestä. Vakuutusyhtiöiden sijoitukset -yksikkö valitsee OP-Henkivakuutuksen osalta yhtiökokoukset, joihin osallistutaan.

Erillinen tiedosto on julkaistu op.fi:ssä, joka sisältää listan kokouksista, joihin on osallistuttu sekä toimet kussakin kokouksessa päätöksineen. Kyseinen tiedosto löytyy [vastuullisen sijoittamisen](#) sivuilta kohdasta Omistajaohjauksen periaatteet.

3.1 Yhtiökokoukset vuonna 2019

OP-Henkivakuutus osallistui vuonna 2019 yhteensä viiteen listatun yhtiön yhtiökokoukseen. Yhtiöt on esitelty taulukossa 2 ja tarkemmat tiedot yhtiökokoukskannoista on esitelty rahastojen yhtiökokoukskannat -tiedostossa.

Taulukko 2. OP-Henkivakuutus Oy:n yhtiökokouksosallistumiset keväällä 2019

Yhtiö	Kokouspvm
KONE Oyj	26.2.2019
Wärtsilä Oyj	7.3.2019
YIT Oyj	12.3.2019
Stora Enso Oyj	14.3.2019
Cargotec Oyj	19.3.2019

3.2 Yhtiökokoukset H1 2020

OP-Henkivakuutus osallistui vuoden 2020 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana yhteensä 21 suomalaiseen yhtiökokoukseen (taulukko 3). Näistä kokouksista OP Varainhoito oli yhteydessä kahdeksaan yhtiöön mm. seuraaviin aiheisiin liittyen: palkitseminen, osakeantivaltuutukset ja tilintarkastuspalkkiot. Lisätietoja osiossa 1.2 ja rahastojen yhtiökokoukskannat -tiedostosta.

Taulukko 3. OP-Henkivakuutus Oy:n yhtiökokousosallistumiset keväällä 2020

Yhtiö	Kokouspvm
KONE Oyj	25.2.2020
Wärtsilä Oyj Abp	5.3.2020
Outotec Oyj	11.3.2020
YIT Oyj	12.3.2020
UPM-Kymmene Oyj	31.3.2020
Elisa Oyj	2.4.2020
Nokian Renkaat Oyj	2.4.2020
Fortum Oyj	23.4.2020
Huhtamäki Oyj	29.4.2020
Orion Oyj	6.5.2020
Neste Oyj	18.5.2020
Cargotec Oyj	27.5.2020
Nokia Oyj	27.5.2020
Nordea Bank Abp	28.5.2020
Outokumpu Oyj	28.5.2020
Terveystalo Oy	28.5.2020
Sampo Oyj	2.6.2020
Stora Enso Oyj	4.6.2020
Metsä Board Oyj	11.6.2020
Konecranes Oyj	11.6.2020
Metso Oyj	16.6.2020

3.3 Nimitystoimikunnat

OP-Henkivakuutusyhtiöllä on edustaja Terveystalo Oyj:n nimitystoimikunnassa vuonna 2020.

4 OP-Eläkesäätiö

OP-Eläkesäätiön sijoitustoiminnan tavoitteena on saavuttaa vähintään eläkevastuun kasvua vastaava tuotto. OP-Eläkesäätiö ei aktiivisesti osallistu yhtiökokouksiin. Osallistumisen arviointiin vaikuttavat omistusosuus yhtiössä, yhtiön osuus salkun sijoituksista sekä kokouksen yleinen merkittävyys. Osakesijoituksilla ei pyritä vaikuttamaan kohdeyhtiön toimintaan eikä aktiivinen omistajaohjaus ei OP-Eläkesäätiön toiminnassa merkittävässä roolissa. Omistajaohjauksen suuntaviivat on koottu [OP-Eläkesäätiön omistajaohjauksen periaatteet](#) -nimiseen asiakirjaan.

Vakuutusyhtiöiden sijoitukset -yksikkö valitsee OP-Eläkesäätiön osalta yhtiökokoukset, joihin osallistutaan. OP-Eläkesäätiön omaisuudenhoitajana toimiva OP Varainhoito Oy toteuttaa omistajaohjausperiaatteita OP-Eläkesäätiön lukuun. OP Varainhoidon omistajaohjausperiaatteiden toteutumisesta voi lukea lisää kappaleesta 1. Osiossa kerrotaan tarkemmin mm. kohdeyhteisöjen osalta kansainvälisten normien seurannasta. OP Varainhoito hoitaa vaikuttamistyön myös OP-Eläkesäätiön puolesta.

OP-Eläkesäätiö ei ole osallistunut listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin ajanjaksolla 1.1.2019-30.6.2020.

5 OP-Eläkekassa

OP-Eläkekassan sijoitustoiminnan tavoitteena on pitkällä aikavälillä ylittää yksityisten työeläkevakuuttajien keskimääräinen tuottotaso. OP-Eläkekassa ei aktiivisesti osallistu yhtiökokouksiin. Osallistumisen arviointiin vaikuttavat omistusosuus yhtiössä, yhtiön osuus salkun sijoituksista sekä kokouksen yleinen merkittävyys. OP-Eläkekassa ei pääsääntöisesti tee suoria sijoituksia listattuihin osakkeisiin. Mahdollisten osakesijoitusten määrä on vähäinen, eikä niillä pyritä vaikuttamaan kohdeyhtiön toimintaan. Aktiivinen omistajaohjaus ei ole OP-Eläkekassan toiminnassa merkittävässä roolissa. Omistajaohjauksen suuntaviivat on koottu [OP-Eläkekassan omistajaohjauksen periaatteet](#) -nimiseen asiakirjaan.

Vakuutusyhtiöiden sijoitukset -yksikkö valitsee OP-Eläkekassan osalta yhtiökokoukset, joihin osallistutaan. OP-Eläkekassan omaisuudenhoitajana toimiva OP Varainhoito Oy toteuttaa omistajaohjausperiaatteita OP-Eläkekassan lukuun. OP Varainhoidon omistajaohjausperiaatteiden toteutumisesta voi lukea lisää kappaleesta 1. Osiossa kerrotaan tarkemmin mm. kohdeyhteisöjen osalta kansainvälisten normien seurannasta.

OP-Eläkekassa ei ole osallistunut listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin ajanjaksolla 1.1.2019-30.6.2020.